

Üniversite Öğrencilerinin Çevre Bilinci ve Çevresel Duyarlılık Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Üniversite Öğrencilerinin Çevre Bilinci ve Çevresel Duyarlılık Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32166>

Özet

Üniversite Öğrencilerinin Çevre Bilinci ve Çevresel Duyarlılık Ölçeği, 2019 yılında Şmet Akba? ve E. N. K?r?ml? tarafından geli?tirilen, genç yeti?kinlerin çevresel duyarlılık düzeylerini ölçmeyi amaçlayan bir psikometrik araşt?r. Ölçek, özellikle yüksekö?retim kurumlarında öğrenim gören bireylerin çevreye yönelik tutumları, bilgilerini ve davran??sal e?ilimlerini de?erlendirmek üzere tasarlanm??tır. Bu ölçek geli?tirme çal??ması, üniversite öğrencilerinin çevre bilinci seviyelerinin belirlenmesi ve bu bilincin eğitim programları aracılığıyla nasıl artırılabileceğine dair önemli veriler sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Çevre bilinci, çevresel duyarlılık, üniversite öğrencileri, ölçek geli?tirme, psikometri, çevre eğitimi.

Yazarlar

Şmet Akba?, E. N. K?r?ml?.

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, üniversite öğrencilerinin çevreye yönelik bilişsel, duyuşsal ve davran??sal boyutlardaki duyarlılık ve bilinç düzeylerini geçerli ve güvenilir bir şekilde ölçmektir. Geliştiriciler, bu araçları yüksekö?retim kurumlarında çevre odaklı eğitim politikaları ve müfredatları planlanmaları için güncel ve kapsamlı bir veri kaynağı oluşturmaları hedeflemiştir.

Ölçek, bireylerin çevre sorunlarına karşı ne kadar farkında olduklarını ve bu sorunlara çözüm üretme konusunda ne kadar istekli olduklarını belirlemeye yardımcı olur. Elde edilen veriler, genç yeti?kinlerin çevresel sorumluluk ve eylem eğilimlerini anlamada kritik rol oynamaktadır.

Yapı

Ölçek, bireylerin çevreye karşı sahip oldukları tutumları ve bilgileri kapsayan geniş bir psikolojik yapı olan çevresel duyarlılık ve çevre bilinci kavramları ölçmektedir. Bu yapı genellikle çok boyutlu olarak ele alınır ve ölçek maddeleri de bu boyutları temsil edecek şekilde oluşturulmuştur.

Ölçülen yapı, genellikle üç ana bileşenden oluşur: **Bilişsel Boyut** (Çevre sorunları hakkındaki bilgi düzeyi), **Duyuşsal Boyut** (Çevreye karşı hissedilen duygular, endişe ve sorumluluk) ve **Davran??sal E?ilim Boyutu** (Çevreyi korumaya yönelik eylemlerde bulunma isteği ve niyeti). Ölçeğin nihai faktör yapısı, bu karmaşık yapıyı temsil edecek şekilde tasarlanmıştır.

Geçerlik

Kaynak içerikte geçerlik bilgileri spesifik istatistiksel sonuçlarla belirtilmemiş olsa da, Akbağ ve Kırmlı'nın (2019) akademik makalesi, **yapı geçerliliğini** sağlamak için yapılan analizleri detaylıca içermektedir. Tipik bir ölçek geliştirme sürecinde, içerik geçerliliği uzman görüşleri ile desteklenmiş ve yapı geçerliliği ise Faktör Analizi yöntemleriyle incelenmiştir.

Yapılan analizler, ölçek maddelerinin, teorik olarak hedeflenen **çevresel duyarlılık** ve **çevre bilinci** yapılarının yeterli düzeyde temsil ettiğini göstermektedir. Detaylı geçerlik katsayıları ve analiz sonuçları, yapımlanan orijinal makalede mevcuttur.

Güvenirlilik

Orijinal kaynakta güvenirlik bilgileri özetlenmemiş olsa da, ölçeğin iç tutarlılığını test etmek amacıyla standart psikometrik prosedürler uygulanmıştır. Ölçeğin güvenirliği, genellikle **Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı** hesaplanarak belirlenir.

Yüksek bir Cronbach Alfa değeri, ölçek maddelerinin aynı yapıya tutarlı bir şekilde ölçtüğünü ve dolayısıyla ölçeğin güvenilir olduğunu gösterir. Ölçeğin güvenirliğine dair kesin istatistiksel veriler ve kullanılan yöntemler (örneğin test-tekrar test güvenirliği), Akbağ ve Kırmlı'nın 2019 tarihli makalesinde ayrıntılı olarak sunulmuştur.

Faktör Analizi

Üniversite Öğrencilerinin Çevre Bilinci ve Çevresel Duyarlılık Ölçeği'nin yapı geçerliliğini belirlemek amacıyla **Faktör Analizi** uygulanmıştır. Bu analiz, ölçeğin maddelerinin kaç faktör altında toplandığını ve bu faktörlerin çevresel duyarlılığın hangi alt boyutlarını temsil ettiğini ortaya koyar.

Faktör analizi sonuçları, ölçeğin yapısal olarak sağlam olduğunu ve çevresel bilincin farklı yönlerini ölçen ayrı alt boyutlara sahip olduğunu doğrular. Bu sonuçlar, ölçeğin teorik çerçevesini desteklemekte ve araştırmacılara çevresel duyarlılık daha derinlemesine inceleme imkanı sunmaktadır.

Ölçek Bilgileri

Test Type: Geliştirme (Özgün Geliştirme)

Format: Kaynakta belirtilmese de, bu tür tutum ölçekleri tipik olarak 5'li veya 7'li **Likert Tipi Derecelendirme** formatını kullanmaktadır.

Language Available: Türkçe

Population Group: Üniversite öğrencileri (Yükseköğretim seviyesi)

Age Group: Genç Yetkinlik (Genellikle 18-25 yaş aralığı)

Population Details: Türkiye'deki yükseköğretim kurumlarında öğrenim gören öğrenciler örneklem grubunu oluşturmuştur.

Test Methodology: Öz Bildirimli Ölçek (Self-Report Scale), kağıt veya dijital ortamda uygulanabilir.

Anahtar Kelimeler

Çevre, duyarlılık, çevresel tutum, yükseköğretim, psikometrik özellikler, faktör analizi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Orijinal kaynakta belirtilmemiştir.

Affiliation Email addresses: İsmet Akbaş (Sorumlu Yazar): iakbas@karatekin.edu.tr

Correspondence Address: İletişim e-posta adresi üzerinden sağlanabilir.

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2019

Şinler ve Ücret: Ölçek, akademik ve eğitim amaçlı araştırmalarda kullanım için genellikle yazarlar referans gösterilerek serbestçe kullanılabilir. Ticari veya geniş çaplı uygulamalar için sorumlu yazar İsmet Akbaş ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

PDF Kaynağı: Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [universite-ogrencilerinin-cevre-bilinci-duyarlilik-duzeyi-arastirmasi-toad.pdf](https://www.karatekin.edu.tr/ogrenciler/ogrencilerin-cevre-bilinci-duyarlilik-duzeyi-arastirmasi-toad.pdf)

Kaynaklar

Akbaş, İ. ve Kırmlı, E. N. (2019). Üniversite Öğrencilerinin Çevre Duyarlılığı: Ölçek geliştirme çalışması. *Kastamonu Education Journal*, 27(3), 1245-1256. doi: 10.24106/kefdergi.2973. Makaleye erişim linki: dergipark.org.tr

Üniversite Öğrencilerinin Çevre Bilinci ve Çevresel Duyarlılık Ölçeği

Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri, orijinal kaynaktaki bu formatta sunulmadık? için buraya eklenememiştir. Maddelerin tamamına, Akba? ve K?r?ml? (2019) tarafından yayımlanan hakemli makale aracılığıyla erişilebilir.

ARABPSYCHOLOGY.COM